

ОСОБЛИВОСТІ ПОШИРЕННЯ СУЧАСНИХ ГРАВІТАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА ТЕРИТОРІЇ ПІВНІЧНО-ЗАХІДНОГО ПРИАЗОВ'Я

Стецишин М.М. доцент, к.економ.н.

Непша О.В. старший викладач

МДПУ ім. Б. Хмельницького

Інтенсивна господарська діяльність на територіях з розвитком екзогенних геологічних процесів (ЕГП) призводить до неминучих змін навколишнього середовища, що супроводжується техногенним навантаженням на природний перебіг процесів, особливо в місцях розташування потенційно небезпечних об'єктів. Незбалансована та безсистемна господарська діяльність створила реальні передумови для активного розвитку ЕГП, у першу чергу гравітаційних, серед яких найбільш руйнівними є зсуви [3,с.390]. Загальна кількість зсувів на території України складає 22942 одиниці та може змінюватися за рахунок ліквідації, злиття чи формування нових зсувів під впливом природних і техногенних чинників на території України (Рис. 1).

Рис. 1. Розподіл зсувів у межах адміністративних областей України [1].

Активізація зсувів викликана як природними, так і техногенними чинниками. Серед основних природних чинників активізації слід виділити

гідрологічні (підняття рівнів та зміна витрат води в поверхневих водотоках, рівні води та хвильовий режим морів, озер, інших водойм, ерозійна та абразійна дія поверхневих вод), метеорологічні (атмосферні опади, температура), гідрогеологічні (рівні, хімічний склад, умови живлення та розвантаження підземних вод), сейсмічні (землетруси). Активізація зсувів, що розвиваються на схилах різного генезису, досить часто пов'язана з проявом супутніх процесів – ерозійного та абразійного, що є чинниками підсилення основного процесу.

Кількісна характеристика розподілу зсувних процесів у Запорізькій та Донецькій областях наведені у таблиці 1.

Таблиця 1

Загальна характеристика поширення зсувів на території Північного Приазов'я за [1]

Назва адміністративної одиниці	Площа адміністративної одиниці, км ²	Загальна кількість зсувів, од.	Площа зсувів, км ²	Кількість активних зсувів, од.	Площа активних зсувів, км ²	Кількість зсувів на забудованій території, од.	Кількість господарських об'єктів в зоні зсувів, од.
Донецька область	26,5	189	9,03	91	4,08	39	66
Запорізька область	27,2	205	3,6	103	1,943	24	2

У Донецькій області зафіксовано 189 зсувів, з них в активному стані перебуває 91 площею 4,08 км². На забудованій території зафіксовано 39 проявів, що загрожують 66 об'єктам економіки. У районі с. Серебрянка Бахмутського району на території бази відпочинку фірми «Пірат» та будинок відпочинку «Срібна Пуща» спостерігається тимчасова стабілізація зсувного процесу, нових зрушень та суттєвих деформацій поверхні під час обстеження не виявлено.

На базі відпочинку фірми «Пірат» проводиться укріплення стінки зриву. У м. Святогірськ Слов'янського району на території, що знаходиться вище вул. Зарічної, відбулося вимивання ґрунту з-під покриття пішохідної доріжки, що призвело до просідання поверхні та зрушення плит доріжки та виходу з ладу зливно-відвідної системи. На будівлях в районі схилу спостерігаються тріщини з

шириною розкриття до 5,0 мм. В селищі Шахи м. Краматорська відбулася відносна стабілізація зсувного процесу, у порівнянні з попереднім періодом спостережень. Стан автодороги та споруд, що потрапляють у зону зсуву, суттєво не змінився. Ділянка автошляху Миколаївка-Стародубівка, Слав'янського району не зазнала подальшої деформації, активні зрушення поверхні не спостерігаються [1].

У Запорізькій області виявлено 205 зсувів, з них активними є 103, площею 1,943 км². У межах забудови зафіксовано 24 прояви, у зоні їх впливу знаходяться 2 об'єкти економіки. Найбільш активними є зсуви на території міст Бердянськ, Дніпрорудне, Василівка, Приморське, Кам'янка-Дніпровська, у районі Обиточної та Бердянської заток. Активізація зсувів на узбережжі Дніпровського водосховища зафіксована на ділянці берегового схилу між селами Круглик і Грушівка Вільнянського району. На узбережжі Каховського водосховища зсувний процес активно розвивається в районі сіл Балки та Маячка, а також на ділянці спостереження Мамаєва гора. Чинники, що призвели до активізації процесу, мають природне походження [1].

Список використаної літератури та джерел

1. Аналітичний огляд стану техногенної та природної безпеки в Україні за 2015 рік [Електронний ресурс] // Український науково-дослідний інститут цивільного захисту (УкрНДІЦЗ). – 2016. – Режим доступу до ресурсу: undicz.dsns.gov.ua/ua/Analitichniy-oglyad-stanu-tehnogenno.

2. Північно-Західне Приазов'я: геологія, геоморфологія, геолого-геоморфологічні процеси, геоекологічний стан: [монографія]/Л.М. Даценко, В.В. Молодиченко, О.В. Непша та ін., відп. ред. Л.М. Даценко. – Мелітополь: Вид-во МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2014. – 308 с.

3. Прохорова Л.А., Микула Д.В. Гравітаційні процеси в береговій зоні Новоазовського геологічного району/Л.А. Прохорова, Д.В. Микула//Сучасна наука та перспективи: матеріали регіональної internet-конференції молодих учених (15-19 травня 2017 р.) / за заг. ред. д-ра пед. наук, проф. Москальової Л. Ю. – Мелітополь, 2017. – С.390-394.